

The 2nd STOU Graduate Research Conference

**ผลการใช้หนังสือประกอบการเรียน เรื่อง ภูมิปัญญาท้องถิ่นเขาฉกรรจ์ ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
และความพึงพอใจของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านนา (สามัคคีวิทยา) จังหวัดสระแก้ว
The Effects of Using a Supplementary Reading Entitled Khao Chakan Local Wisdom
on Learning Achievement and Satisfaction of Prathom Suksa V Students at Ban Na
(Samakkee Wittaya) School In Sa Kaew Province**

สมหมาย ภู่ทับทิม (Sommai Phutaptim)* จีรลักษณ์ รัตนพันธ์ (Jareeluk Ratanaphan)**

จันทร์ คุปตะวาทีน (Chantri Kuptavatin)***

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) หาประสิทธิภาพของหนังสือประกอบการเรียน เรื่อง ภูมิปัญญาท้องถิ่นเขาฉกรรจ์ ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 (2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ก่อนและหลังการอ่านหนังสือประกอบการเรียน เรื่อง ภูมิปัญญาท้องถิ่นเขาฉกรรจ์ (3) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อหนังสือประกอบการเรียน เรื่อง ภูมิปัญญาท้องถิ่นเขาฉกรรจ์

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 17 คน โรงเรียนบ้านนา (สามัคคีวิทยา) อำเภอเขาฉกรรจ์ จังหวัดสระแก้ว เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ (1) หนังสือประกอบการเรียน เรื่อง ภูมิปัญญาท้องถิ่นเขาฉกรรจ์ (2) แผนการจัดการเรียนรู้ (3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และ (4) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อหนังสือประกอบการเรียน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที

ผลการวิจัย พบว่า หนังสือประกอบการเรียน เรื่อง ภูมิปัญญาท้องถิ่นเขาฉกรรจ์ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ 84.71/86.47 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อหนังสือประกอบการเรียน เรื่อง ภูมิปัญญาท้องถิ่นเขาฉกรรจ์ อยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ หนังสือประกอบการเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความพึงพอใจ ประถมศึกษา

*นักศึกษาลัทธิสุตธรรมาบัณฑิต ภาควิชา/แขนงหลักสูตรและการสอน คณะ/สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

krusom_05@hotmail.co.th

**ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ภาควิชา/แขนงหลักสูตรและการสอน คณะ/สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

jareeluk@yahoo.com

***รองศาสตราจารย์ ภาควิชา/แขนงหลักสูตรและการสอน คณะ/สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

Abstract

The purposes of this research were to (1) determine the effectiveness of supplementary reading entitled Khao Chakan Local Wisdom, the performance criterion of 80/80 (2) to compare Prathom Suksa v students' learning achievement between before and after using supplementary reading (3) study Prathom Suksa v students satisfaction on supplementary reading entitled Khao Chakan Local Wisdom.

The sample included 17 prathom Suksa v students who were studying in Ban Na (Samakkee Wittaya) School, Khao Chakan District, Sa Kaeo Province. The instrument were (1) supplementary reading entitled Khao Chakan Local Wisdom (2) lesson plans (3) achievement test and student's satisfaction questionnaire. Statistics used for data analysis were mean, standard deviation and t-test.

The research findings were (1) supplementary reading entitled Khao Chakan Local Wisdom had efficiency ratio 84.71/86.47 (2) After using supplementary reading students got higher scores. The difference is significant at the level of .50. (3) Student's satisfaction in supplementary reading entitled Khao Chakan Local Wisdom was strong agree.

Keywords: Supplementary reading, Learning achievement, Satisfaction, Prathom Suksa

บทนำ

ปัจจุบันสังคมไทยกำลังมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว เนื่องจากระบบข้อมูลข่าวสารความเจริญก้าวหน้าด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทในการพัฒนาเศรษฐกิจขั้นพื้นฐานจากภาคเกษตรกรรมเป็นภาคอุตสาหกรรม มีผลทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงในวิถีชีวิตและสังคมไทย เกิดอำนาจนิยม วัตถุนิยมในสังคมบางกลุ่ม ค่านิยมของสังคมที่มีมาแต่ดั้งเดิมผันแปรไปตามความเปลี่ยนแปลง ทำให้ภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือภูมิปัญญาชาวบ้านของเราแต่ดั้งเดิมถูกละเลยทอดทิ้งหรือถูกมองข้ามไป การศึกษาเรื่องราวของภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือภูมิปัญญาชาวบ้าน รวมถึงเอกลักษณ์ของท้องถิ่นอันเป็นมรดกอันล้ำค่าควรแก่การรักษาสืบสานให้อนุชนรุ่นหลังได้เรียนรู้ นั้น นับเป็นความสำคัญและจำเป็นมากถือเป็นการเสริมสร้างให้บุคคลมีความรู้ ความเข้าใจในท้องถิ่นที่ตนอาศัยอยู่ มีความประทับใจ ความภาคภูมิใจในเอกลักษณ์ของท้องถิ่นตน เกิดความสำนึกรักในท้องถิ่นของตน อีกทั้งตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 2) (2545 : 32-33) บัญญัติไว้ในบททั่วไป ความมุ่งหมายและหลักการ มาตรา 7 ในกระบวนการเรียนรู้ต้องมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องมีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย รวมทั้งส่งเสริมศาสนา ศิลปวัฒนธรรมของชาติ การกีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น และความรู้อันเป็นสากล และหมวด 4 มาตรา 29 ที่ระบุว่าสถานศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กร ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและสถาบันสังคมจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชนและรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญาและวิทยาการ เพื่อพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (2552 : 5) ที่ได้กำหนดให้ถือเป็นมาตรฐานการเรียนรู้ โดยให้ผู้เรียนมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคม และอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข

ดังนั้น การพัฒนาบุคคลให้มีคุณภาพในด้านความรู้ ความคิด ความสามารถ ทักษะ เจตคติ ค่านิยม และการประพฤติปฏิบัติตนในการอยู่ร่วมกับสังคมได้อย่างมีความสุขนั้น อาจจะได้รับการถ่ายทอดความรู้จากสื่อต่าง ๆ หรือเกิดจากการเรียนรู้ด้วยตนเอง สามารถปรับตัวได้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมปัจจุบันเพื่อสนองความต้องการให้นักเรียนได้รับความรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่นเขาฉกรรจ์ ซึ่งเป็นอำเภอที่ตนอาศัยอยู่ มีความภาคภูมิใจในคุณค่าของท้องถิ่นโดยมุ่งปลูกฝังให้ผู้เรียนเกิดความรัก ความผูกพัน ร่วมกันอนุรักษ์และเผยแพร่มรดกทางด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นให้เป็นที่ยู่งอกของคนทั่วไป จึงจำเป็นต้องสร้างสื่อการสอนขึ้น ซึ่งสื่อที่นำความรู้สู่มนุษย์ได้อย่างหนึ่งคือ หนังสืออันเป็นสื่อในการที่จะพัฒนาสติปัญญา อารมณ์และจิตใจของเด็ก สามารถทำได้โดยการหาหนังสือที่มีคุณค่า เหมาะสมกับวัย ความสนใจและความต้องการของเด็กมาให้เด็กได้อ่าน จะทำให้เด็กได้พัฒนาสติปัญญา อารมณ์และจิตใจได้อย่างรวดเร็วกว่าการสอนโดยตรง

จากครู ดังที่ ขนิษฐา ทองมน และคณะ (2553: 80) จากการพัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง ภูมิปัญญาบรรพบุรุษไทยในอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติมสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงสร้างหนังสือประกอบการเรียน เรื่อง ภูมิปัญญาท้องถิ่นเขาฉกรรจ์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ขึ้น โดยรวบรวมองค์ความรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือภูมิปัญญาชาวบ้านของอำเภอเขาฉกรรจ์ จังหวัดสระแก้ว ทั้ง 9 ด้าน ได้แก่ ด้านเกษตรกรรม ด้านหัตถกรรม ด้านการแพทย์ ด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านกองทุนและธุรกิจชุมชน ด้านศิลปกรรม ด้านภาษาและวรรณกรรม ด้านปรัชญา ศาสนา และประเพณี และด้านโภชนาการ มาสร้างเป็นหนังสือประกอบการเรียน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เนื่องจากในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา

และวัฒนธรรม ไม่มีเนื้อหาเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่นของอำเภอเขาฉกรรจ์บรรจุอยู่ ผู้วิจัยจึงได้สร้างหนังสือประกอบการเรียนนี้ขึ้นมาประกอบกิจกรรมการเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม และเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อหาประสิทธิภาพของหนังสือประกอบการเรียน เรื่อง ภูมิปัญญาท้องถิ่นเขาฉกรรจ์ ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ก่อนและหลังการอ่านหนังสือประกอบการเรียน เรื่อง ภูมิปัญญาท้องถิ่นเขาฉกรรจ์
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อหนังสือประกอบการเรียน เรื่อง ภูมิปัญญาท้องถิ่นเขาฉกรรจ์

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง มีการทดสอบก่อนและหลังเรียน
ประชากรที่ศึกษา คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านนา (สามัคคีวิทยา) อำเภอเขาฉกรรจ์ จังหวัดสระแก้ว มีการจัดนักเรียนเข้าเรียนแบบคละความสามารถ
กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ปีการศึกษา 2554 นักเรียนมีความสามารถในการเรียนใกล้เคียงกัน จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวน 17 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม โรงเรียนบ้านนา (สามัคคีวิทยา) อำเภอเขาฉกรรจ์ จังหวัดสระแก้ว

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ

1. หนังสือประกอบการเรียน เรื่อง ภูมิปัญญาท้องถิ่นเขาฉกรรจ์
2. แผนการจัดการเรียนรู้
3. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ใช้หนังสือประกอบการเรียน เรื่อง ภูมิปัญญาท้องถิ่นเขาฉกรรจ์ มีค่าความยากง่ายระหว่าง 0.27 – 0.66 ค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.26 ขึ้นไป และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.90
4. แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อหนังสือประกอบการเรียน เรื่อง ภูมิปัญญาท้องถิ่นเขาฉกรรจ์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ทดสอบก่อนเรียนด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ใช้หนังสือประกอบการเรียนเป็นสื่อการเรียน
2. นำหนังสือประกอบการเรียน จำนวน 9 เล่ม และแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 9 แผน จำนวน 18 ชั่วโมง ไปทดลองสอนกับกลุ่มตัวอย่าง โดยผู้วิจัยได้ทำการสอนด้วยตนเอง โดยใช้สอนในชั่วโมงเรียนและชั่วโมงซ่อมเสริม ระหว่างวันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2555 - วันที่ 5 มีนาคม 2555 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554
3. ทดสอบหลังเรียนด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

4. ใช้แบบสอบถามความพึงพอใจสอบถามนักเรียนถึงความพอใจของนักเรียนที่มีต่อหนังสือประกอบการเรียน เรื่อง ภูมิปัญญาท้องถิ่นเขาสกกรรจ์

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้สถิติต่าง ๆ ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. การหาประสิทธิภาพของหนังสือประกอบการเรียน เรื่อง ภูมิปัญญาท้องถิ่นเขาสกกรรจ์ ผู้วิจัยได้นำคะแนนระหว่างเรียนและหลังเรียนของนักเรียนที่เรียนโดยใช้หนังสือประกอบการเรียน เรื่อง ภูมิปัญญาท้องถิ่นเขาสกกรรจ์มาหาค่าร้อยละ เพื่อหาประสิทธิภาพของหนังสือประกอบการเรียน ได้ค่า 84.71/86.47

2. การเปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ผู้วิจัยได้นำคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนที่เรียนโดยใช้หนังสือประกอบการเรียน เรื่อง ภูมิปัญญาท้องถิ่นเขาสกกรรจ์ มาเปรียบเทียบกันเพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที

3. วิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อหนังสือประกอบการเรียน เรื่อง ภูมิปัญญาท้องถิ่นเขาสกกรรจ์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 การหาประสิทธิภาพของหนังสือประกอบการเรียน เรื่อง ภูมิปัญญาท้องถิ่นเขาสกกรรจ์

ตอนที่ 2 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ก่อนและหลังการอ่านหนังสือประกอบการเรียน เรื่อง ภูมิปัญญาท้องถิ่นเขาสกกรรจ์

ตอนที่ 3 ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการใช้นหนังสือประกอบการเรียน เรื่อง ภูมิปัญญาท้องถิ่นเขาสกกรรจ์

ตอนที่ 1 การหาประสิทธิภาพของหนังสือประกอบการเรียน เรื่อง ภูมิปัญญาท้องถิ่นเขาสกกรรจ์

ตารางที่ 1 ผลการหาประสิทธิภาพของหนังสือประกอบการเรียน เรื่อง ภูมิปัญญาท้องถิ่นเขาสกกรรจ์ จากการทดลอง

ภาคสนามกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านนา (สามัคคีวิทยา) จำนวน 17 คน

จำนวน นักเรียน (17)	เล่ม 1 (10)	เล่ม 2 (10)	เล่ม 3 (10)	เล่ม 4 (10)	เล่ม 5 (10)	เล่ม 6 (10)	เล่ม 7 (10)	เล่ม 8 (10)	เล่ม 9 (10)	E ₁ (90)	E ₂ (40)
รวม	152	150	142	141	138	135	137	151	150	1,296	588
ค่าเฉลี่ย	8.94	8.82	8.35	8.29	8.12	7.94	8.06	8.88	8.82	76.22	34.59
ร้อยละ	89.41	88.24	83.53	82.94	81.18	79.41	80.59	88.82	88.24	84.71	86.47

The 2nd STOU Graduate Research Conference

จากตารางที่ 1 หาประสิทธิภาพของหนังสือประกอบการเรียน เรื่อง ภูมิปัญญาท้องถิ่นเขาฉกรรจ์ โดยการนำหนังสือประกอบการเรียน เรื่อง ภูมิปัญญาท้องถิ่นเขาฉกรรจ์ ไปทดลองภาคสนามกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านนา (สามัคคีวิทยา) จังหวัดสระแก้ว จำนวน 17 คน นำผลที่ได้ไปคำนวณหาประสิทธิภาพของหนังสือประกอบการเรียน ได้ค่า 84.71/86.47

ตอนที่ 2 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้หนังสือประกอบการเรียน เรื่อง ภูมิปัญญาท้องถิ่นเขาฉกรรจ์

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้หนังสือประกอบการเรียน เรื่อง ภูมิปัญญาท้องถิ่นเขาฉกรรจ์

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	N	$\bar{X}$	S.D.	D	t*
ก่อนเรียน	17	26.65	1.27		
				135	36.41
หลังเรียน	17	34.59	1.06		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้หนังสือประกอบการเรียน เรื่อง ภูมิปัญญาท้องถิ่นเขาฉกรรจ์ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 26.65 และ 34.59 (ตามลำดับ) เมื่อเปรียบเทียบระหว่างคะแนนก่อนและหลังเรียน พบว่า คะแนนหลังเรียนของนักเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อหนังสือประกอบการเรียน เรื่อง ภูมิปัญญาท้องถิ่นเขาฉกรรจ์

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อหนังสือประกอบการเรียน เรื่อง ภูมิปัญญาท้องถิ่นเขาฉกรรจ์

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
ด้านลักษณะรูปเล่มและการพิมพ์			
1. หน้าปกดึงดูดความสนใจ	4.11	0.92	มาก
2. ชื่อเรื่องแปลกชวนให้อยากรู้อยากอ่านมาก	4.29	0.92	มาก
3. กระดาษหน้าปกแข็งแรงมีความทนทานมาก	4.35	0.70	มาก
4. ขนาดของหนังสือจับได้อย่างถนัดมือมาก	4.47	0.71	มาก

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 2
The 2nd STOU Graduate Research Conference

ตารางที่ 3 (ต่อ)

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
5. การเขียนเล่มแน่นหนาและประณีตมาก	4.29	0.77	มาก
6. การจัดรูปเล่มเปิดอ่านง่ายมากที่สุด	4.64	0.49	มากที่สุด
7. กระดาษที่ใช้พิมพ์ส่วนเนื้อเรื่องมีคุณภาพดีมาก	4.47	0.71	มาก
8. ตัวหนังสืออ่านง่ายและชัดเจนมากที่สุด	4.70	0.47	มากที่สุด
9. ขนาดของตัวหนังสือเหมาะสมกับสายตามากที่สุด	4.58	0.61	มากที่สุด
10. การวางย่อหน้าวรรคตอนจัดได้สวยงามมาก	4.52	0.62	มากที่สุด
สรุปด้านลักษณะรูปล่มและการพิมพ์	4.44	0.69	มาก
ด้านรูปภาพ เนื้อเรื่อง และการใช้ภาษา			
1. ภาพประกอบเนื้อเรื่องสวยงาม	4.64	0.60	มากที่สุด
2. ภาพประกอบเหมาะสมตามสภาพการณ์ที่แท้จริง	4.58	0.61	มากที่สุด
3. ภาพประกอบตรงกับเนื้อเรื่อง	4.70	0.58	มากที่สุด
4. ภาพประกอบให้ความเพลิดเพลิน	4.58	0.61	มากที่สุด
5. เนื้อเรื่องไม่สับสน อ่านเข้าใจง่าย	4.52	0.62	มากที่สุด
6. เนื้อเรื่องมีสาระประโยชน์ต่อผู้อ่าน	4.35	0.93	มาก
7. เนื้อเรื่องมีความยาวเหมาะสม	4.35	0.78	มาก
8. เนื้อเรื่องสามารถทำความเข้าใจได้ตลอด	4.47	0.71	มาก
9. เนื้อเรื่องเป็นบทร้อยแก้วที่อ่านได้ง่าย	4.64	0.70	มากที่สุด
10. การใช้สำนวนภาษาบรรยายเรื่องราวต่อการอ่าน	4.41	0.79	มาก
11. คำที่นำมาใช้แต่งเป็นศัพท์ที่นักเรียนรู้จัก ค้นเคย หรือมีประสบการณ์มาก่อน	4.29	0.92	มาก
สรุปด้านรูปภาพ เนื้อเรื่อง และการใช้ภาษา	4.50	0.71	มากที่สุด
ด้านประโยชน์ที่ได้รับ			
1. นักเรียนมีหนังสือประกอบการเรียนที่เป็นเรื่องราวเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่น	4.47	0.87	มาก
2. นักเรียนได้รับความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่อ่าน	4.52	0.87	มากที่สุด
3. นักเรียนได้รับความเพลิดเพลินในการอ่าน	4.64	0.60	มากที่สุด
สรุปด้านประโยชน์ที่ได้รับ	4.54	0.78	มากที่สุด
รวม	4.49	0.73	มาก

จากตารางที่ 3 แสดงให้เห็นว่า นักเรียนที่เรียนด้วยหนังสือประกอบการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง ภูมิปัญญาท้องถิ่นเขาฉกรรจ์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีระดับความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก ความพึงพอใจรายด้านสามารถเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ลำดับที่ 1 ได้แก่ ด้านประโยชน์ที่ได้รับ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.54 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.78 นักเรียนมีความพึงพอใจมากที่สุด ลำดับที่ 2 ได้แก่ ด้านรูปภาพ เนื้อเรื่อง และการใช้ภาษา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.50 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.71 นักเรียนมีความพึงพอใจมากที่สุด และลำดับสุดท้ายด้านลักษณะรูปเล่มและการพิมพ์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.44 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.69 นักเรียนมีความพึงพอใจมาก

อภิปรายผลการวิจัย

จากการทดลองใช้หนังสือประกอบการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านนา (สามัคคีวิทยา) จังหวัดสระแก้ว ผู้วิจัยอภิปรายผลในประเด็นต่อไปนี้

1. หนังสือประกอบการเรียน เรื่อง ภูมิปัญญาท้องถิ่นเขาฉกรรจ์ มีประสิทธิภาพ 84.71/86.47 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานที่ตั้งไว้คือ 80/80 อันเนื่องมาจากเหตุผลดังนี้

1.1 หนังสือประกอบการเรียนได้รับการพัฒนาขึ้นอย่างเป็นขั้นตอน โดยเริ่มจากผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารคู่มือ การสร้างหนังสือประกอบการเรียนและเอกสารที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างหนังสือประกอบการเรียนตามขั้นตอนอย่างเป็นระบบเพื่อให้ได้หนังสือประกอบการเรียนที่สามารถส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมทั้งทำให้นักเรียนมีการพัฒนาการเรียนรู้ได้คะแนนที่สูงขึ้นโดยมีคณะอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงด้านลักษณะรูปเล่มและการพิมพ์ ด้านภาพประกอบ ด้านเนื้อหา ด้านการใช้ภาษา และด้านคุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับของหนังสือ ตลอดจนความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อหนังสือประกอบการเรียน

1.2 มีการตรวจสอบและหาประสิทธิภาพเบื้องต้นจากการทดลองใช้หนังสือประกอบการเรียนในการทดลองเดี่ยวและกลุ่มย่อย ทำให้ได้ข้อมูลมาปรับปรุงแก้ไขหนังสือประกอบการเรียนเพื่อนำไปใช้ได้อย่างถูกต้อง และเหมาะสมกับนักเรียนในการทดลองภาคสนามให้ดียิ่งขึ้น จะเห็นได้จากการหาประสิทธิภาพครั้งที่ 1 ซึ่งได้ค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 77.05/79.16 จากนั้นผู้วิจัยได้พัฒนาปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้หนังสือประกอบการเรียนมีประสิทธิภาพสูงขึ้นเป็น 82.44/84.75 อีกทั้งยังมีข้อคิดเห็นที่ได้จากนักเรียนให้ข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไขได้ดียิ่งขึ้น

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ใช้หนังสือประกอบการเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อันเนื่องมาจากเหตุผลดังนี้

2.1 หนังสือประกอบการเรียน เรื่อง ภูมิปัญญาท้องถิ่นเขาฉกรรจ์ ทั้ง 9 เล่ม ได้ให้ความรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่นในอำเภอเขาฉกรรจ์ ก่อให้เกิดองค์ความรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่นจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กัลปพฤกษ์ มุงเมือง (2546) นิรันดร์ เนตรภักดี (2547) ศักดิ์ชัย มหิทธิเทพ (2547) กิตติยา กิตติมงคล (2551) สุกุลธีร์ จรัสศรีสุนทร (2551) และ ออมรัตน์ ทรัพย์ดี (2552) ซึ่งได้ทำการทดลองใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติมแล้วพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน เนื่องจากหนังสืออ่านเพิ่มเติมให้องค์ความรู้และมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้

2.2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีการตรวจสอบคุณภาพด้านเนื้อหาและจุดประสงค์การเรียนรู้จากผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขจนมีคุณภาพก่อนที่จะนำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมาทดลองกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่างต่อไป

3. ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อหนังสือประกอบการเรียน เรื่อง ภูมิปัญญาท้องถิ่นเขาลงกรรจ์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.49 อันเนื่องมาจากเหตุผลดังนี้

3.1 หนังสือประกอบการเรียน เรื่อง ภูมิปัญญาท้องถิ่นเขาลงกรรจ์ ที่สร้างขึ้นมีความเหมาะสมกับวัยผู้เรียน มีกิจกรรมกลุ่มให้ผู้เรียนได้ร่วมกิจกรรมกับเพื่อน มีการนำเสนอผลงานกลุ่มที่สร้างความภาคภูมิใจให้กับผู้เรียน

3.2 หนังสือประกอบการเรียนทั้ง 9 เล่ม ที่สร้างขึ้นมีเนื้อหาเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่นของอำเภอเขาลงกรรจ์ อ่านแล้วเข้าใจง่ายทำให้ให้นักเรียนมีความสนใจที่จะอ่าน อีกทั้งหนังสือประกอบการเรียนยังมีลักษณะรูปเล่มที่เหมาะสม มีหน้าปกที่สวยงามดึงดูดความสนใจ ภาพประกอบเนื้อเรื่องมีสีสันสวยงาม นักเรียนมีส่วนร่วมในการเลือกขนาดรูปเล่ม และให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับหนังสือตั้งแต่ช่วงเริ่มหาประสิทธิภาพครั้งที่ 1 และ 2

3.3 นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้รับจากหนังสือประกอบการเรียนไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ เพราะมีขั้นตอนและกระบวนการเกี่ยวกับการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันในหนังสือประกอบการเรียนทุกเล่ม สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุพัตรา บรรจงจิตต์ (2547) บุญทวี โชติประเดิม (2550) วีระชัย บุญอยู่ (2548) ขนิษฐา ทองมนจิรพันธ์ หิรัญศรี และ นุศนา เงินมี (2553) ได้ทำการทดลองใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติมแล้วพบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อหนังสืออ่านเพิ่มเติมอยู่ในระดับมากที่สุดและระดับมากตามลำดับ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ต้องเตรียมหนังสือประกอบการเรียนให้เพียงพอต่อจำนวนนักเรียน จะทำให้นักเรียนมีความสนใจในการเรียนมากขึ้น
2. การเรียนโดยใช้หนังสือประกอบการเรียน จะทำให้ประสิทธิภาพสูง เมื่อครูนำมาใช้กับแผนการจัดการเรียนรู้ที่มีการนำเข้าสู่บทเรียนที่สนุกสนานน่าสนใจ

ข้อเสนอแนะเพื่อการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการพัฒนาหนังสือประกอบการเรียนในเนื้อหากลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น และใช้ในระดับชั้นอื่น ๆ
2. ควรมีการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับข้อมูลด้านอื่น ๆ ของท้องถิ่น เช่น ด้านอาชีพ เรื่องเล่าหรือตำนาน การละเล่นพื้นบ้าน เป็นต้น ในรูปแบบหนังสือประกอบการเรียน
3. ควรจัดทำหนังสือประกอบการเรียนที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับท้องถิ่นหรือชุมชนของโรงเรียนมาใช้ประกอบการเรียนการสอนให้มากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ (2542) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 กรุงเทพมหานคร พริกหวานกราฟฟิก
- กัลปพฤกษ์ มุงเมือง (2546) “การพัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง เมืองเทิงบ้านฉั่น” การศึกษาค้นคว้าอิสระ
ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- กิตติยา กิตติมงคล (2551) “การพัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติมวิชาภาษาไทย เรื่อง ประเพณีไทย สำหรับนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนนานาชาติอาร์ไวร์ กรุงเทพมหานคร” ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต
(การศึกษามัธยมศึกษา) กรุงเทพมหานคร บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- กรมวิชาการ (2552) หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์
การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด
- ขนิษฐา ทองมน, จิรพันธ์ หิรัญศรี, นุศรา เงินมี (2553) “การพัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง ภูมิปัญญาบรรพบุรุษไทย
ในอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1” สารนิพนธ์การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง การศึกษามหาบัณฑิต
(หลักสูตรและการสอน) มหาวิทยาลัยนเรศวร
- นิรันดร์ เนตรภักดี (2547) “ผลการใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติมกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียน
ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 (ช่วงชั้นที่ 3) เรื่อง ชุมชนของเรา : อำเภอบัวใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา” วิทยานิพนธ์
ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- บุญทวีกร โชติประเดิม (2550) การสร้างและพัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่อง จำแนกคำในภาษาไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้
ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านนาบอน อำเภอลำม่วง จังหวัดกาฬสินธุ์ ปริญญานิพนธ์
การศึกษามหาบัณฑิต (การมัธยมศึกษา) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- วีระชัย บุญอยู่ (2548) “การสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง ประเพณีท้องถิ่นน่าน” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตร-
มหาบัณฑิต สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- ศักดิ์ชัย มหิทธิเทพ (2547) “การสร้างหนังสืออ่านประกอบ เรื่อง จังหวัดขอนแก่น สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา
ปีที่ 4” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- สุกฤษีร์ จรัสศรีสุนทร (2551) สร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่อง การพัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง “การอนุรักษ์มรดกโลก
ทางวัฒนธรรมของไทย” สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต
(การมัธยมศึกษา) กรุงเทพมหานคร บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- สุพัตรา บรรจงจิตต์ (2547) “การพัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่อง ตามรอยทวารวดีที่สุพรรณบุรีด้วยเพลงพื้นบ้าน”
การศึกษาค้นคว้าอิสระ ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- อมรรัตน์ ทรัพย์ดี (2552) “การพัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติมสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง วัฒนธรรมราชินิกุล สำหรับ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี” สารนิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต
(การมัธยมศึกษา) กรุงเทพมหานคร บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ